

A Törvényszék **ítéletei**

a T-115/23. sz. | Debreceni Egyetem kontra Tanács, T-132/23. sz. | Óbudai Egyetem kontra Tanács, T-133/23. sz. | Állatorvostudományi Egyetem kontra Tanács, T-138/23. sz. | Semmelweis Egyetem kontra Tanács, T-139/23. sz. Miskolci Egyetem kontra Tanács és T-140/23. sz. Dunaújvárosi Egyetem kontra Tanács ügyben

136/26. sz. sajtóközlemény

Luxembourg, 2026. szeptember 30.

Jogállamiság: a Törvényszék elutasítja hat magyar egyetem kereseteit, amelyek a közérdekű vagyonkezelő alapítványok vagy az ilyen alapítványok által fenntartott jogi személyek uniós költségvetésből való finanszírozásának tilalma ellen irányulnak

Ennek során tisztázza az uniós költségvetés védelmét szolgáló, a jogállamiságra vonatkozó feltételrendszerről szóló rendelet alapján hozott intézkedések elfogadásának feltételeit

2021-ben a korábban állami fenntartásban működő magyar felsőoktatási intézmények többségének alapítói és irányítási jogait közérdekű vagyonkezelő alapítványokra ruházták át.

Az uniós költségvetésnek a jogállamisági elvek magyarországi megsértésével szembeni védelme érdekében az Európai Unió Tanácsa a jogállamiságra vonatkozó feltételrendszerről szóló rendelet¹ alapján határozatot² fogadott el, amely tartalmazott többek között egy rendelkezést, amely megtiltja az Európai Bizottság számára, hogy az uniós költségvetés végrehajtása keretében jogi kötelezettségeket vállaljon valamely közérdekű vagyonkezelő alapítvánnyal vagy ilyen vagyonkezelő alapítvány által fenntartott jogi személlyel.

Ebben az összefüggésben kérte hat magyar egyetem az Európai Unió Törvényszékét, hogy semmisítse meg ezt a rendelkezést. Az egyetemek nagyrészt hasonló jogalapokra hivatkoznak, néhányat azonban nem minden keresetben hoztak fel. E jogalapok többek között a Tanácsnak a megtámadott rendelkezés elfogadására vonatkozó hatáskörének hiányán (T-115/23), az indokolási kötelezettség megsértésén (T-132/23 és T-138/23), a jogállamiságra vonatkozó feltételrendszerről szóló rendelet megsértésén, és különösen a jogállamisági elvek az érintett szervezetek általi egyedi megsértésének hiányán (T-132/23 és T-138/23), valamint a jogállamisági elvek esetleges megsértése és annak az uniós költségvetésre gyakorolt hatása közötti kapcsolat hiányán (T-132/23 és T-138/23), az arányosság elvének megsértésén, a tudományos élet szabadságának megsértésén³ (T-115/23), valamint a szolgáltatásnyújtás szabadságának, továbbá az EUMSZ 165. és EUMSZ 179. cikknek a megsértésén (T-115/23) alapulnak.

A Törvényszék elutasítja a hat megsemmisítés iránti keresetet.

Először is, ami a **Tanácsnak a megtámadott rendelkezés elfogadására vonatkozó hatásköre** állítólagos **hiányát** illeti, a Törvényszék úgy ítéli meg, hogy a Tanács a költségvetés megállapítására és végrehajtására vonatkozó kizárólagos hatáskörét gyakorolta, nem pedig az oktatás és a kutatás területén fennálló hatáskörét. Továbbá, mivel az Unió e területeken mindenképpen támogató és megosztott hatáskörrel rendelkezik, szükségszerűen hatáskörrel rendelkezik arra, hogy egyes tagállamok tekintetében, többek között a jogállamiság elveinek megsértése esetén ideiglenesen felfüggeszse az olyan programokra vonatkozó költségvetésének végrehajtását, mint az Erasmus+ és a Horizont Európa.

Másodszor, az indokolási kötelezettség megsértését illetően a Törvényszék megállapítja, hogy **a Tanács kellően részletesen és teljeskörűen kifejtette azokat az okokat, amelyek miatt a vitatott rendelkezést elfogadta.** A határozatából kitűnik, hogy a jogállamiság elveinek megsértése **azon ténybeli helyzetben és magyar szabályozási keretben** nyilvánul meg, amely nem akadályozza meg, hogy magas rangú tisztviselők, köztük politikai felsővezetők bekerüljenek a közérdekű vagyonkezelő alapítványok vezetőtestületeibe. E jogsértést a Tanács a jogbiztonság elve, a végrehajtó hatalom önkényességének tilalma és a hatalmi ágak szétválasztásának elve szempontjából vizsgálja, és az a jelen ügyben esetleges összeférhetlenségek fennállásában konkretizálódik.

Harmadszor, a jogállamiságra vonatkozó feltételrendszerrel szóló rendelet megsértését illetően a Törvényszék mindenekelőtt emlékeztet arra, hogy **az uniós bíróság a jelen ügyben teljes körű felülvizsgálatot gyakorol** többek között az uniós költségvetés védelmét szolgáló intézkedések elfogadásának feltételei felett.

Továbbá **a jogállamisági elvek megsértését** illetően a Törvényszék úgy véli, hogy a jogállamiságra vonatkozó feltételrendszerrel szóló rendelet mind a jogállamisági elvek megsértésének egyedi eseteire, mind pedig a rendszerszintű jogsértésekre vonatkozik. A Törvényszék megállapítja, hogy a jelen ügyben a jogsértés rendszerszintű, mivel abból fakad, hogy **Magyarország rendszerszinten nem képes vagy nem hajlandó arra, illetve kudarcot vall azon a téren, hogy megakadályozza az összeférhetlenség területén alkalmazandó jogot sértő döntéseket.** Ebből arra a következtetésre jut, hogy a jogállamisági elvek megsértésének megállapításához nem szükséges az egyedi jogsértések bizonyítása, és hogy e jogsértés a jogilag megkövetelt módon megállapítást nyert.

Végül a Törvényszék kimondja, hogy **tényleges és kellően közvetlen kapcsolat áll fenn a jogállamiság elveinek megsértése és annak az uniós költségvetésre gyakorolt hatása között** (T-138/23 és T-132/23). Ugyanis a közérdekű vagyonkezelő alapítványok, és ebből következően az azok vezetőtestületeiben részt vevő magas rangú tisztviselők és politikai felsővezetők jelentős hatáskörökkel rendelkeznek a felperesekhez hasonló felsőoktatási intézmények költségvetési, működési és szervezeti kérdéseit illetően. Fennáll tehát annak valós és komoly veszélye, hogy az uniós finanszírozású egyetemi programok és képzések, a kutatási és fejlesztési projektek fejlesztésének kiválasztását, valamint a személyi állomány kiválasztását közvetlenül politikailag befolyásolják. Konkrétabban, a Törvényszék megállapítja, hogy az Erasmus+ és a Horizont Európa programok keretében a közérdekű vagyonkezelő alapítványok szerepet játszhatnak az uniós források végső kedvezményezetteknek történő kifizetésében. Közelebbről, az Erasmus+ program keretében fennáll annak a kockázata, hogy összeférhetlenség befolyásolja a kedvezményezett hallgatók kiválasztását, különösen a más tagállamokban folytatott támogatható tanulmányok kiválasztását és kölcsönös elismerését, így e kiválasztási folyamatba a tudományos érdemek értékelésén túlmutató megfontolások kerülnek be. Tekintettel a mindenhol jelen lévő politikai ellenőrzésre és az összeférhetlenség kockázatára, a Tanács a Törvényszék előtt kijelentette, hogy az uniós források felhasználásában közrejátszó minden belső eljárás, tudományos folyamat és irányítási struktúra külső befolyásnak lehet kitéve, ami az uniós források nem megfelelő felhasználásához vezethet. Márpedig az Unió pénzügyi érdekeinek védelme azt feltételezi, hogy pénzügyi forrásai nem szolgálnak olyan szervezetek finanszírozására, amelyek működése sérti a jogállamiság elveit.

Negyedszer, a megtámadott rendelkezés **arányosságát** illetően a Törvényszék megállapítja, hogy e rendelkezés arányos, és lehetővé teszi az uniós költségvetés védelmére irányuló közérdekű célkitűzés elérését. A Törvényszék mindenekelőtt emlékeztet arra, hogy a jogállamiságra vonatkozó feltételrendszerrel szóló rendelet célja az uniós költségvetés védelme, nem pedig önmagában a jogállamisági elvek valamely tagállamban történő megsértésének szankcionálása. Ezt követően megállapítja, hogy nem bizonyított, hogy létezik más, e cél elérését lehetővé tevő, kevésbé korlátozó intézkedés. A vitatott rendelkezés ugyanis csak az új jogi kötelezettségek vállalására alkalmazandó, anélkül hogy hatással lenne a hatálybalépésekor már folyamatban lévő programokra. Ezenkívül azok a magyar egyetemek, amelyek nem közérdekű vagyonkezelő alapítványok fenntartásában működnek, valamint diákjaik, oktatóik és kutatóik továbbra is részesülhetnek az uniós finanszírozású oktatási és kutatási programokban. Következésképpen a vitatott rendelkezés nem érinti az általánosan alokkált forrásokat. Végül a Törvényszék elutasítja azt az érvet, amely szerint a végső címzettek és kedvezményezettek gyakorolt potenciális hatást nem vették figyelembe. E figyelembevétel kitűnik többek között abból, hogy a megtámadott rendelkezésnek volt a legkevésbé zavaró hatása a hatálybalépésének időpontjában már folyamatban lévő programokra, és nem érintette Magyarországnak az érintett programok vagy alapok végrehajtásával kapcsolatos kötelezettségeit, különösen a végső címzettek és kedvezményezettek tekintetében.

Ötödször, a Törvényszék szerint **a szóban forgó intézkedés nem sérti a tudományos élet szabadságát**. Ebben az összefüggésben a Törvényszék emlékeztet arra, hogy e szabadság magában foglalja a felsőoktatási intézményeknek a hatóságokkal és különösen a végrehajtó hatalommal szembeni önállóságának követelményét. Márpedig a jelen ügyben arra a következtetésre jut, hogy a megtámadott rendelkezés **pénzügyi jellegű intézkedésnek minősül**, és nem tartalmaz **semmilyen tilalmat vagy előírást az említett intézmények akadémiai vagy tudományos tevékenységeire vonatkozóan**. Így az a tény, hogy a tagállamok a jogállamisági elvek súlyos megsértése esetén – ideértve a felsőoktatás vagy szakképzés, valamint a kutatás és fejlesztés területének megszervezésére vonatkozó hatáskörük gyakorlását is – korrekciós intézkedések hatálya alá vonhatók, önmagában nem minősül a tudományos élet szabadsága megsértésének. Ugyanis a pénzügyi források olyan kutató és tudásközvetítő szervezetektől való megtagadása, mint amilyen egy egyetem, egy kutatóintézet, kutatók vagy kutatócsoportok, önmagában nem minősül a tudományos élet szabadsága megsértésének vagy e szabadság korlátozásának, amennyiben a pénzügyi források nyújtását megtagadó határozat tudományos megfontolásokon vagy a jogalkotó által megállapított oktatási és kutatási-fejlesztési politikai iránymutatásokon alapul, vagy a törvény által egyértelműen meghatározott közérdekű célkitűzésekből fakad. Mindenesetre a Törvényszék hangsúlyozza, hogy még ha a megtámadott rendelkezés sértené is a tudományos élet szabadságát, az uniós költségvetés védelmére irányuló célkitűzésre tekintettel akkor is igazolt és arányos lenne. Ezenfelül e rendelkezés hozzájárul az intézmények autonómiájának megőrzéséhez azáltal, hogy minimalizálja a végrehajtó hatalom által a szervezetükbe való önkényes beavatkozás lehetőségeit, és ily módon **hozzájárul a tudományos élet szabadságának és a jogállamiság elveinek tiszteletben tartásához**.

Hatodszor, ami a **szolgáltatásnyújtás szabadságának**, valamint az EUMSZ 165. és EUMSZ 179. cikknek a megsértését illeti, a Törvényszék elutasítja e jogalapot. A szolgáltatásnyújtás szabadságával kapcsolatban a Törvényszék emlékeztet arra, hogy noha az ítélkezési gyakorlat kizárta a „szolgáltatás” fogalmából a közoktatási rendszerbe tartozó, közpénzből finanszírozott egyes intézmények által adott órákat, a Bíróság mindazonáltal ide sorolta az alapvetően magánforrásokból finanszírozott oktatási intézmények által nyújtott órákat. Márpedig a jelen ügyben nem szolgáltatott olyan bizonyítékot, amely lehetővé tette volna a Törvényszék számára annak meghatározását, hogy a felsőoktatási intézmények oktatási és kutatási tevékenységeit alapvetően magánforrásokból finanszírozták-e. Így a Törvényszék megállapítja, hogy az említett tevékenységek nem minősülnek az EUMSZ 57. cikk értelmében vett „szolgáltatásnak”. Mindenesetre, még ha szolgáltatásokról lenne is szó, vagy ha fennállna a szolgáltatásnyújtás szabadságának korlátozása vagy akadályozása, a Törvényszék megállapítja, hogy **a megtámadott rendelkezés közérdekű célt követ, és azzal arányos**.

Az **EUMSZ 165. és EUMSZ 179. cikket** illetően a Törvényszék megállapítja, hogy azokra a jelen ügyben nem lehet hivatkozni, mivel e rendelkezések nem minősülnek horizontális jellegű, általánosan alkalmazandó rendelkezésnek. Így az e cikkeken felsorolt különböző tényezőket, célokat és fellépéseket nem kell kötelező jelleggel figyelembe venni az EUM-Szerződés szabad mozgás alapelveire vonatkozó rendelkezéseinek alkalmazása során. Mindazonáltal a Törvényszék hangsúlyozza, hogy a szabad mozgás alapelve különösen fontos az oktatás, a tudományos kutatás és a technológiai fejlesztés területén, különösen egy olyan európai kutatási térség létrehozására irányuló célkitűzés keretében, amelyben a kutatók, a tudományos ismeretek és a technológia szabadon áramlanak. A Törvényszék megjegyzi, hogy mivel az Unió létrehozta és finanszírozza az Erasmus+ és a Horizont Európa programokat, nem csupán azt kell biztosítani, hogy az e programok kedvezményezettjei mobilitásának és szabad mozgásának elősegítésére irányuló ösztöndíjak és programok elosztása vagy megvonása ne korlátozza indokolatlanul a határokon átnyúló szabad együttműködéshez, valamint a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogot. Arra is ügyelnie kell, hogy az Erasmus+ és a Horizont Európa programok keretében finanszírozásban részesülő országok a tudományos és akadémiai kiválóság biztosítása érdekében tiszteletben tartsák a tudományos élet szabadságát.

EMLÉKEZTETŐ: A megsemmisítés iránti kereset az uniós intézmények, szervek és hivatalok uniós joggal ellentétes jogi aktusainak megsemmisítésére irányul. Bizonyos feltételek mellett a tagállamok, az európai intézmények és a magánszemélyek indíthatnak megsemmisítés iránti keresetet az esettől függően a Bíróság vagy a Törvényszék előtt. Ha a kereset megalapozott, az uniós bíróság megsemmisíti a jogi aktust. Az érintett intézménynek a jogi aktus megsemmisítése miatt esetleg kialakult joghézagot orvosolnia kell.

EMLÉKEZTETŐ: A Törvényszék határozata ellen annak közlésétől számított két hónap és tíz napon belül kizárólag jogkérdésekre vonatkozó fellebbezést lehet benyújtani a Bírósághoz.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Törvényszéket. A tényállás és a jogi háttér ismertetése az ügyben releváns időszakra vonatkozik, és az ügy iratain alapul.

A kihirdetés napján az ítéletek teljes szövege és adott esetben az összefoglalásuk ([T-115/23](#), [T-132/23](#), [T-133/23](#), [T-138/23](#), [T-139/23](#) és [T-140/23](#)) megtalálható a CURIA honlapon.

Sajtófelelős: Szabó Mónika ☎ (+352) 4303 3047

Az ítélet kihirdetésekor készített képfelvételek elérhetők itt: „[Curia Web TV](#)”, valamint „[European Broadcasting Service](#)” ☎(+32) 2 2964106.

Kövesse a híreket!

¹ Az uniós költségvetés védelmét szolgáló általános feltételrendszerről szóló, 2020. december 16-i [\(EU\) 2020/2092 európai parlamenti és tanácsi rendelet](#).

² Az uniós költségvetésnek a jogállamisági elvek magyarországi megsértésével szembeni védelmét szolgáló intézkedésekről szóló, 2022. december 15-i (EU) 2022/2506 tanácsi végrehajtási határozat.

³ Az [Európai Unió Alapjogi Chartájának](#) 13. cikke.